

CONVORBIRI LITERARE.

ANUL III

(Martie 1869 — 1 Martie 1870).

Redactor: *Iacob Negruzzi.*

IASSI 1870.

TIPOGRAFIA SOCIETĂȚII JUNIMEA.

CONVORBIRI LITERARE.

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul pe unu anu pentru România liberă 1 galbenu; pentru Austria 5 fl; pentru Besarabia rusească 1½ galbenu.
— Abonamentele se facu in Iassi la Tipografia Societății Junimea; in Bucuresci la librăria Soccec & Comp.

S U M A R I U.

Pasteluri de D. V. *Alexandri*.

Copii de pe Natură. — Eroul fără voe, de D. I. *Negruzzi*.

Studii asupra literaturii Spaniole. — Lope de Vega și teatrul seu de D. I. *Vărgolici*.

Poesii de D. S. L. *Bodnărescu*.

Correspondență.

PASTELURI.

XXXII.

Lunca din Mircesci.

Bate vântu de primavară și pe muguri îi deschide;
Vântul bate, frunța crește și, voiasă, lunca ride!
Sub verdeța dragalașă crengelile disparu pe rându
Și sub crengelile umbroase mierla sare șuerându.

O! minune, farmecu dulce! O! putere creatoare!
In ori care ți pe lume ese câte-o nouă floare,
Ș'unu nou glasu de armonie completează imnul
sfântu.

Ce se'nalță cătră ceruri de pe veselul pământu.

Totu ce simte și viază, fiară, pasere sau plântă
In căldura primăverii nasce, saltă, sboară, cântă;
Omul își indreaptă pasul cătră desul stejărișu
Unde umbra cu lumina se alungu pe sub frunzișu.

Elu se duce după visuri; inima lui crește plină

De o sacră melodie, melancolică, divină,
De o tainică vibrație, de-unu aventu inspiratoru
Ce-i aducu in peptu suspinuri și'n ochi lacrimi de
amoru.

Este timpul renvierii, este timpul renoirii
Ș'a sperării zimbitoare, ș'a plăcerii, ș'a iubirii:
Paserea-și gătesce cuibul, floarea mândrele-i colori,
Câmpul via sa verdeață, lanul scumpele-i comori.

Sus, paingul, pe unu frasănu, urdindu pânză-i dia-
fănă,
Cu-al seu firu de-argintu subțire f. ce-o punte-ac-
riană,
Ear in leagănu de matasă, gangurul misteriosu
Cu privighitoarea dulce se ingănu armoniosu.

Jos pe la tulpini, la umbră, fluturii, flori sbu-
rătoare.

Se'ndrăgescu in primavară pe sinu albu de lă-
crămioare

Și, ca nisce petre scumpe, gândăceii smălțuiți
Strălucescu și se alungă pintre ierburi tainuiți.

O pătrunțetoare șoaptă ample lunca, se ridică.
Ascultați: stejarul mare grăesce cu earba mică,
Vulturul cu ciocărlia, soarele cu albul noru,
Fluturul cu plânta, riul cu limpidelile isvoru.

Și stejarul ție ierbeii: mult ești mică și gingașă!
Fluturașul ție floarei: mult ești mie dragalașă!

Vulturul cu dragu ascultă ciocărlia ciripindu,
Riu, isvoare, nouri, rađe se impreună iubindu.

Luncă, luncă, dragă luncă, raiu frumosu al țerei mele!
Măndră'n soare, dulce'n umbră, tainică la focu de
stele.

Ca grădinele Armidei ai unu farmecu răpitoru
Și Siretiul te incinge cu-al seu brațu desmerdătoru.

Umbra ta recoritoare, adormindă, parfumată
Stă, aproape de lumină, prin poene tupilată;
Ca o nimfă pânditoare de sub arbori 'nfloriți
Ea la sinul ei atrage călătorii fericiți,

Și-i incântă, și-i imbată, și-i aduce la uitare
Prin o magică plăcere, prin parfumuri și cântare,
Căci in tine, luncă dragă, totu ce are sufletu, graiu,
Totu șoptesce de iubire, in frumoasalu na maiu.

XXXIII.

Vânătorul.

Vânătorul pleacă grabnic la a ȝiorilor ivire
Și salută ca pe-unu frate soarele in strălucire.
Natura tresare vesel; mii de glasuri sunătoare
Celebrează insoțirea naturei cu măndru'l soare.

Valuri limpide de aeru ca pe-o mare nevăduță
Trecu ușor pe fața lunei și din treacātu o sărută
Pe câmpia rourată pasul lasă urmă verde
Ce'ncurându sub rađa caldă se usucă și se perde.

Vânătorul soarbe'n cale-i recoreala dimineței
Admirându jocul luminei pe splendoarele verdeței,
Admirându in umbra caldă florile de prin poene,
Și părae cristaline, și paseri cu mână're pene.

Pe-unu colnicu, in zarea luncei, unu plop mare
se ridică,
Cu-a lui frunță argintie făcendu umbră pe vâlceică.

Vânătorul la tulpină-i cade'n visuvi iubitoare.
Două veveriți pe-o creangă ridu de arma-i luci-
toare.

XXXIV.

Balta.

Aerul e viu și proaspetu; elu trezesce și invie
Peptul, inima și ochii peste care lin adie.
Balta'n aburi se ascunde sub unu vĕlu misteriosu
Asceptându voiosul soare ca pe-unu mire luminosu.

Ceru'n ȝare se roșesce; mii de vrăbii desceptate
Ciripescu, se jocu, s'alungă pe gireți netrierate.
Balta vesel clocotesce de-unu concertu asurȝitoru,
Și din ochiuri se inalță cărdu de rețe ca unu noru.

Pintre stuhul ce se mișcă intr'o luntre vânătoare.
Șerpil lungi se'neolăcează sub a nufărilor floare;
Rețele prin moșunoe, după trestii se ascundu,
Naghății țipu pe deasupra, lișțele se cufundu.

Respândindu fiori de moarte luntrea cea de arme
plină
Când la umbră se dosesce, când s'arată la lumină;
Ear pe malu in liniscire unu bățlanu, pășindu in-
cetu,

Dice: Nu-i peirea lunei; vânătorul e poetu!

XXXV.

Malul Siretiului.

Aburii ușori ai noptii ca fantasme se ridică
Și, plutindu deasupra luncei pintre crânguri se
despică,

Riul luciu se'ncovoae sub copaci ca unu balauru
Ce in rađa dimineții mișcă soldii lui de auru.

Eu mă duc in faptul Țilei, mă aședu pe malu-i
verde

Și privescu cum apa curge și la cotituri se perde,
Cum se schimbă'n vălurele pe frunzișul lunecosu,
Cum adoarme la bulboace, săpându malul năsi-
posu.

Când o salcie pletoasă lin pe baltă se coboară,
Când o mreană saltă'n aeru dup'o vespe sprin-
tioară,

Când selbaticcele rețe se abatu din sborul lor
Bătându apa'ntunecată de unu nouu trecătoru.

Și gândirea-mi absorbită se tot duce'ncet la vale
Cu celu riu care'n veci curge, făr'a se oprî din cale.
Lunca'n juru-mi clocotese; o șopirlă de smaraldu
Cată țintă, lung la mine de pe năsișișul caldu.

XXXVI.

Coasa.

Faptul Țilei se aprinde pe a dealurilor frunte
Ș'unu riu falnicu de lumină se revarsă peste munte.
Earba coaptă strălucese, ea se clatină la vântu
Și sub dēnsa se mișcu iute dungi de umbră pe
pământu.

Eată vinu cosașii veseli, se punu rându; sub a
lor coasă

Câmpul rasu remăne verde ca o pagisce frumoasă.
Unii brazdele restoarnă, in căpiți alții le-adunu,
Alții clădeseu stoguri nalte și cu stuhu le incununu.

Mai devale'n cea dumbravă cu poeană tăinuită
Unde umbra pare verde și de flori e bălsămită,
Coasele sub cutea udă zinghănescu resunător;
Din căpiță in căpiță dumbrăveanca saltă'n sboru.

Unu flecău, cosindu deoparte lăng'o tufă de sul-
cină,

Vede earba încălăcită, frântă pe la rădēcină:

„Ce se fie?. Cuibu de fiară?. O! minune!“ Țice elu,
Și, zimbindu, se pleacă iute de culege... unu
cercelu!

XXXVII.

Săcerișul.

Ciocărlia ciripie, fălăindu din aripioare,
Pe o scară de lumină se coboară de sub soare.
Aerul e'n neclintire, elu devine arȚetoru;
Prepelița cântă'n grăe, grierul cântă'n mohoru.

Inu celu lanu cu spicuri nalte au intratu săcerătorii
Pe cându eră încă umedu de resuful aurorii.
Toți, privindu-i de departe, paru că'noată intr'unu
riu,

Fetele fără ștergare și flecăii fără brău.

Săcerea, craiu-nou de moarte, mereu taie, spicul
cade;

Prepelița își ie puii și se duce, lanul scade;
Ear in urmă holda mândră resturnată prin bucăți *).
Se ridică'n snopi de auru, se clădesce'n jumătăți.

Mai de-parte, lucrându iute, unu flecău ș'o fată
mare

De totu snopul i-și dau gingaș o furișă sărutare,
Când o pasere măcastră, peste lanu trecēndu in
sboru,

Țice: Dulce-a mai fi pânea de la snopurile lor!

*) Bucățile de lanu ce vinu in partea fiecărui săcerătoru.

COPII DE PE NATURĂ.

EROUL FĂRĂ VOIE.

Sfârșindu studiile sale în străinătate, Costică își puse diploma de știință într'unu tiocu; tiocul într'unu gemandanu, și plecâ în țară. A casă ilu asceptau cu nerabdare. Părinții lui Costică, cari în familia lor nu număraseră decât medelniceri, spatari și postelnici, erau măguliți că deacum voru avè și unu doctoru și respândirè vorba că *doctorul* Costică a să sosiască și că deacum patria va avè unu omu mare mai mult: unu doctoru cu diplomă! Lumea începù a vorbi. Intr'ò societate de vo șapte dame și patru barbați cari se adunau în toate serle pentru a istorisi cele întâmplare în cursul Țilei, atât în societate, cât și în politică, pentru a interpretà diferitele fapte ale cetățenilor și cetățâncelor, a le cercetâ cauzele lor și a le combinâ efectele; îndată ce se aflâ despre diploma lui Costică, conversațiunea cădù asupra lui.

— Ați aușitu că Costică Buzdurug și-a făcutu examenul de doctoru? Ați a venitu cuconul Nastase să mi-o spuie, Țise cuconul Ion.

„Dar cum să nu o știu, păcatele mele, respunse cucoana Casandra, cuconul Nastase a făcutu cel puțin vo douedeci de visite astăȚi ca să vestiască astă scire la toată lumea.

— Parcâ tare mult își bate capul lumea de Costică a lui, întimpinâ cucoana Frosina. S'ò fi fudulitu Nastase acuma, de nu-lu vei mai ajunge cu prăjina. Mare lucru să fi cineva doctoru. Ș'apoi cine scie dacâ-i adevèrat și chiar de-i adevèrat, câte diplome se

cumpără! Cum Țiceți, cucoana Frăsina, înterupte cuconul Mihalachi: câte diplome se cumpără! Nu știu eu, pe Costică Buzdurug! N'am fostu față când l'au botezatu? Erâ ia unu baietu ca ceilalți. Nu știu Țeu! cum a eșitu doctoru. S'au me'nșelu, sau am găcitu pentru ce cuconul Nastase și-a vèndutu 100 de fâlcii de pădure

— Bine Țici, strigarè cucoanele Casandra și Frosina împreună și-a vèndutu pădurea. Acum totu se esplică! — În acelu momentu servitorul anunțâ pe cuconul Nastase Buzdurug.

„Poftimu, poftimu, cucoane Nastase, Ți strigâ cucoana Frosina care erâ de gazdă. De mult n'am mai avutu mulțâmirea . . .

— Sărutu mâna, cucoană Frosinâ, respunse Nastase. Mè iertați. Am avutu în vremea din urmă o mulțime de trebi . . baietulu meu

„A! cuconașul D-voastre! Am aușitu că acum e doctoru. Mi-a părutu tare bine. Am Țis'ò totdeauna că are să easă bunu. De micu se puteâ vedè că-i plinu de dulu.

— Te hiritisescu, cucoane Nastase, adăogit cucoana Casandra și la mai mare! Tare trebui să fi mândru. Ai unu flecâu care are să facâ onoare patriei . . și familiei sale, adaogit ea cu unu zimbetu semnificativu.

„Apoi dâ, cuconiță, respunse cuconul Nastase cu modestie, cum a da DumneȚeu. Eu mi-am făcutu datoria de părinte; l'am crescutu cu cheltuială, ca durere, deacum să-șio croiască elu singuru. Conversațiunea urmă toată sara asupra lui Costică și toată societatea, ei laudâ meritele și talentele. Lui Nastase Ți zimbiâ inima. Nu apucâ ânsè bine să easă pe ușă și cucoanele Casandra

și Frosina strigară a tempo, schimbându deodată expresiunea fisionomiei: Uf! ce omu ne-suferitu!

Tot in acea sară, erau intr'o altă adunare trei tineri și doue domnișoare cari ședeau in jurul unei mese, pe când in cealaltă parte a salonului ședeau câteva dame bătrâne, mumele domnișoarelor. Domnișoarele amundoue și unul din tineri, făceau scamă, ear ceilalți doi tineri nu făceau nimica.

— Ce ți frumoasă a fostu astăzi, țiise unul din tineri.

„Dar, erà multă lume la primblare, respunse una din domnișoare.

— Aveți să mergeți măne sara la teatru? țiise unul din tineri.

„Ba nu, respunse una din domnișoare.

— Am auđitu că Ghiftui are să dee unu balu, țiise unul din tineri.

„Când, când? intrebare amundoue domnișoarele.

— Nu se scie încă pozitiv, respunse altul din tineri. Domnișoarele plecară capul.

„Ați auđitu că Agnes Cireșescu se mărită șopti unul din tineri cătră una din domnișoare.

— Agnes se mărită! esclamá domnișoara, ridicându capul.

— Agnes se mărită!! esclamá cealaltă domnișoară. Tot cu . . .

— Tot, respunse ténérul zimbindu.

Amundoue domnișoarele plecară capul șiurmaré a face scamă.

„A propos, țiise unul din tineri, am auđitu că ne vine unu cavaleru mai mult din străinătate.

Cine, cine? esclamară domnișoarele, ridicându capul.

— Costică Buzdurug. Cică-i doctoru, țiise unul din tineri cu unu zimbetu indoelnicu.

„Doctoru in ce, intrebă una din domnișoare.

— Doctoru in . . . in sciu eu ce? . . . in ori și ce . . . respunse ténérul. Mare lucru să fii cineva doctoru! Ș'apoi câte diplome se cumpără!

„Tot e mai bine să aibă cineva o diplomă, când se intoarce de la studii, decât să nu aibă, resună unu glasu de damă bătrână din celalaltu capétu al salonului.

Tinerii tăcuré toți. Domnișoarele zimbiré amundoue.

In acelu momentu intră unu servitoru și anunță pe cuconul Nastase Buzdurug. In salonu se făcù o tăcere generală. Cuconul Nastase, după ce dete măna cu toate persoanele, se puse lângă cucoanele cele bătrâne.

De mult n'am mai avutu mulțămirea să ve vedemu, cucoane Nastase, țiise doamna de gazdă.

„Am îmbătrănit, cucoană Ancuță și abie mă potu hotări să esu din casă. Dar când me hotărescu, totdeauna la D-voastre vinu mai ăntei.

— Glumiți, cucoane Nastase; Dvoastre bătrănu? Sunteți încă verde și sănătosu.

„Dar *anii* s'au cam inmulțitu. Acum am unu băietu mare pe care măni poimăni o să trebuiescu să-lu punu la cale.

După aceste cuvinte, urmă o tăcere de câteva minute in care toți se uitare la pământu.

— Ce mai face *Monsieur Costică*, tot își urmează studiile?

„Le-a șfârșitu, cuconiță. Acum și-a luat

diploma de doctoru și-lu asceptu să se întorcă po mică pe ciasu.

— Tare trebuie să fii mândru, cucoane Nastase.

„Apoi dă, cuconiță, respunse cuconul Nastase cu modestie, e singurul copilu ce mi-a datu Dumneșeu. Eu mi-am făcutu cu dēnsul datoria de părinte; l'am crescutu cu cheltueală, cu durere; deacum să-și-o croiască elu singuru.

Convorbirea urmă încă câtvă timpu despre neplăcerea părinților cari sunt siliți a se despărți de copii lor, despre bucuria părintească când copii se întorc, despre cariera ce asceptă la noi pe tinerii doctori și despre *Monsieur Costică*; după care Nastase eși, căci aveă de mersu într'o a treia casă, la prefectul județului. Eșindu elu, toate persoanele presente se scularē; ear cucoana de gazdă ilu petrecu până la ușă; ăi zimbă foarte dulce și ȃicēndu-i sara bună, ăi strinse mână mai mult decât obicinuit.

Ajungēndu la prefectu, Nastase numai găsi nici unu locu vacantu la mesele de cărți.

— Plecăciune, cucoane Nastase, ăi strigă prefectul. Ce minune că te-arăți pe la noi?

„Am venitu să ve mai vedu, cucoane Grigorașu, respunse Nastase. — Ei, care pe care?

— Guvernul stă rău. Boierii din opozițiune me punu platcă, peste platcă, ȃise prefectul zimbindu.

„Bine că stă guvernul rău numai la jocu.

După câtvă timpu in care Nastase dedea consiliuri prefectului cum să joace, ăi șopti la ureche că are să-i spuie ceva. Prefectul rugă pe altul să-i ție locul la cărți și luându pe cuconul Nastase de brațu, amundoi se

preumblarē prin casă, vorbindu incet. Abie se auȃia de când, in când câte unu cuvēntu.

„Cum adică la Tribunalu? șoptiă glasul lui Nastase.

— Credu ca supleantu, respunse prefectul.

„Cel puțin membru, ȃise Nastase.

— Dar veȃi că . . . urmă prefectul, ănsē cuvintele lui nu se auȃiau.

„Fie dar și procuroru, ca să nu mai fie vorbă, ȃise Nastase. Amundoi se strinserē de mână.

— A propos, cucoane Nastase, urmă prefectul, D-ta implinesci pe Firfirigu pentru datoria ceea . . . scii . . . Fă-mi hatirul, mai păsuiesci-lu v'o patru săptămāni . . . garantezu eu că

„Bucuros, cucoane Grigorașu, bucuros. Eram să-lu mai asceptu așa ș'asa.

Amundoi se strinserē ear de mână și șoptirē încă câte-va cuvinte împreună, după care prefectul se reașelă la jocu.

— Plecăciune la boeri, ȃise Nastase sculându-se.

„Plecăciune, sara bună, bonsoir, la revedere“ respunserē mai multe glasuri.

— Oare ce voiă Nastase, ȃise unu domnu bătrānioru de la altă masă de cărți, cătră vecinul său care eră cam de aceeașivirstă.

„Trebuie să fi fostu vorba de unu postu pentru băietul lui care se întorce din străinătate.

— Ear a să dee pe unu vechiu funcționaru afară ca să puie in locu unu firȃigău de tēneru.

„Rēu, rēu! intimpină celu ăntēiu și amundoi păreau intristați. —

A doa ȃi, Costică sosī. După o scenă de familie foarte duiosă, cuconul Nastase ilu

intrebă unde ăi este diploma și Costică scoase din tiocu o coală de hârtie groasă pe care erau tipărite mai multe cuvinte latinesci cu litere foarte mari. Părinții de o parte, Costică de alta desfășurară hârtia.

— Ce stă scrisu aici, Costică, eu că nu înțelegu nimica, și vëdu mai multe nume străine.

„Acesta e numele rectorului Universității pe care-lu veți sus; ici mai jos e numele decanului facultății ș'apoi vine al meu.

— Ce feliu al tēu?

„Dar, al meu, eaca: *Constantinus Buzdurgus Romanus*.

— Aha! Latinesce! Dar cuvintele *vir ornatissimus et doctissimus* ce insemnează?

„Insemnează barbatul cel mai impodobitu, cel mai învățatu.

— Tu ești acela, intimpină muma cu lacrimi in ochi. Vino, doctisimușule, să te sărutu.

„Dar asta aici ce vra să ăică: *absolvit cum laude*.

„Adecă că am trecutu examenul cu laudă.

—Cu laudă! esclamă mama din ce în ce mai minunată. Apoi se'nțelege: omul cel mai impodobitu și mai învățatu nici nu putcă să trecă examenul altfelu decât cu laudă. Credu că așa lucru nu s'a mai vëdu de când sunt universități in Germania.

„Ba s'a mai vëdu, respunse Costică, plecându ochii și inroșindu-se.

— Să lăsămu asta, ăise atunci cuconul Nastase și să vorbimu despre viitorul teu. Ce gâdesci să te faci?

„Apoi dă, știu eu? intimpină Costică.

— Eu credu că ai trebui să intre intr'o funcțiune judecătorească.

„Diploma o am eu, ăise Costică, dar n'am

practică; ar trebui să facu ăntei pe scriitorul intr'o cancelarie ca să vëdu cum mergu lucrurile.

— Tu, scriitoru! strigă muma, și se ținū de unu scaunu ca să nu cađă jos, când sunt atăția rēi cari judecă pe oameni! atăța ne-învęțați fără diplome! Costică, ce vorbă ai spusu acolo!

„Trebuī să intri cel puțin ca procuroru, ăise Nastase.

— Ca presidentu! strigă muma.

„Lasă să fie procuroru, rugă Nastase.

— Nu vreu! Nu vreu! urmă cu violență muma, bătēdu din picioru. Auđi! procuroru! Unu doctoru cu atăta laudă, celu mai impodobitu și mai învățatu din toți doctorii!

„Dar sunt ăncă tēneru și am timpu destulu pentru a inaintă la aceste posturi. N'am nici o practică: n'am să știu face o incheere.

— Ai să le faci incheeri latinesci și grecesci, strigă bētrăna și să-i pui pe toți in cofă!

Costică plecă fruntea in jos.

Avemu destulă vreme să gâdimu la aceste, ăise acum Nastase, schimbându conversațiunea. Gătesce-te Costică, că avemu să facemu câteva visite.

— Nu uită să mergi și la Cucōana Anuța, știu vorba noastră, ăise bētrăna.

„Pst! Nu spariē pe bāetu, ăi șopti Nastase incet.

Peste vo oară Nastase și Costică, plecându intrăsură de a casă, se duserē să facă visite.

Pe stradă, toată lumea ăi salută și Costică eră silitu să scoată și să puie pālăria necontentit. Nastase făcē când unu semnu din mână; când puneă mână la pālărie, când o

scotea adânc, adânc; când nici nu răspunde la salutări, după însemnătatea persoanei pe care o întâlnește. — Lui Costică îi pare aceasta foarte curios.

— Avem să mergem la Cucoana Aglăița Moftureanu, una din cucoanele cele mari; ea ține casă deschisă și de la ăntăiul efectului ce-i produce ei și celei mari din fiicele sale Olga, atârna adesea reputațiunea unui june. Te sama Costică și te poartă bine. Când vomu intră, bătrânei să-i săruți mâna, ear dudu-cei Olga să-i faci unu complimentu grațiosu. Nu vorbi pre mult, asta face o reă impresiune la ăntăia vedere, dar nici să taci din cale afară asta-i și mai rău.

— Bine, răspuse Costică.

Costică era de 23 de ani; elu era modestu de natură; învățase ceva carte, cât să învăța în școală; ca studentu în cei ăntăi ani umblase mai mult după petreceri, decât după învățătură; apoi se puse pe studiu, cât trebuie pentru esamenu. Avându destul spiritul naturalu, elu simțea că toate aceste nu însemnează mult și se miră cum de părinții lui ilu credeau învățatu. De mulți ani, elu nu fusese, decât în societate de studenți și simțea o mare emoțiune, când era acum să facă celu ăntăiu pusu în lume. Când ajunse la Doamna Moftureanu, simți deodată o mare slăbăciune la picioare, încât abie putu sui scările; sus în coridoru inima i se bătea cu putere, ear când ușele salonului se deschiseră totu sângele i-se suie în capu, elu intră amețitu și tot părea că se învertesce împrejurul seu.

„Curăgiu, îi șopti la ureche Cuconu Nastase.

Costică luându-și o inimă își înalță peptul și pași mai hotărîtu. Din nenorocire în mo-

mentul când zări două dame în salonu, se aruncă asupra lui unu cățelușu, hămăindu și mușcându-lu de pantaloni. Lui Costică îi vini amețală, dar cucoana Aglăița, vădendu starea deplorabilă a tănărului, îi veni înainte, îi zimbă, și-i întinse mâna spre sărutare, duduca Olga earăși îi zimbă cu grație și se puse lângă dănsul.

După câteva întrebări și răspunsuri preschimbate între cucoana Aglăița și cuconul Nastase, cucoana Aglăița se adresă către Costică.

— Unde vă place mai bine în Germania sau a casă?

„S'înțelege în patrie.

— Aveți să vă săturați foarte de grabă de patrie. La noi mergu toate rău și pe dosu. Doar dacă tineri cu învățătură ca D-voastre voru mai pune ceva rânduială.

Costică se uită la dănsa cu ochi mari.

— V'am cunoscutu copilul micu, acum, v'ați făcutu unu tănăru frumosu.

Costică se înroși ca para focului.

— Cum trece vremea, cucoane Nastase!

„Așa, cucoană Aglăiță, așa, răspuse Nastase cu unu suspinu.

— Din țara nemțească se întorc tinerii foarte serioși; credu cucoane Nastase, că Monsieur Buzdurug (aici arată cu capul pe Costică) n'a disprețu și petrecerile, precum facu mulți nemți de virsta D-sale.

„Ori ce lucru la vremea lui, cucoană Aglăiță, și treaba și petrecerile.

Costică cră din ce în ce mai neliniscitu. I se părea că e pe banca de acușați. Interogatorul celu adevăratu, începă ănsă acum abie din partea domnișoarei Olga.

— Ați fostu vodată la Paris?

„Niciodată. Prin Germania am călătoritu mult, dar in Francia n'am fostu încă.

— Iubiți jocul?

„Imi place destul, de și nu sunt pasionatu.

— Trebuie să jucați valsul foarte bine; a-cesta e danțul germanu par excellence.

Costică făcù o mișcare de modestie.

— Ve place musica?

„O! foarte mult.

— Sunt sigură că din piano cântați foarte bine.

„Din piano nu cântu nici de cum; am învățatu violina.

— Violina e unu instrumentu foarte frumosu, mai cu samă cu acompaniamentu de piano.

— Ați cetitu „Les Misérables“ de Victor Hugo? Cum ve pare?

„Imi pare . . . hm . . . cam . . . să ve spunu drept . . . credu că . . . hm . . .

— Sunt pasagiuri foarte frumoase, dar romanul e pre lungu. Se vede că autorul a avutu intențiunea să umple o mulțime de volumuri. Mie imi face efectul unei peci de tigr; totul este de o culoare puțin frumoasă, dar pe ici pe cole sunt pete cari dau intigrehui unu aspectu plăcutu.

„Eu l'am comparatu totdeanna cu unu pustiu in care se găsescu ici și cole oase in flori-toare; dar comparațiunea cu pelea de tigr mi se pare mult mai potrivită și mai frumoasă.

Domnișoara zimbi cu mulțămire și cucoana Aglăița ilu privi cu interesu. Când eșirē, și mumă și fată ci intinserē mână cu amabilitate și-lu invitarē să vie cât va voi de des, mai ales sara. Costică se miră veșēndu că erau mai amabile cu dēnsul decât cu tatăl seu.

„Bravo, Costică, disc cuconul Nastase, după ce eșirē, trebile mergu bine. Au să te laude

in totu târgul. Istoria cu tigrul și cu potopul sau pustiuul, ai invērtit'o bine. — Avemu să mergemu acum la prefectu.

Când intrără in salonul prefectului, acesta le merse inainte și făcēndu lui Costică unu complimentu, ți intinse mână. Costică erā incântatuș de o aa de mare amabilitate din partea unei persoane atât de insemnate.

— Imi pare foarte bine că am onoarea de a face cunoscința D-voastre, domnule Buzdurug. Am aușitu că ați făcutu studii foarte serioase și sperezu că nu veți refuză patriei serviciile D-voastre.

„Visul meu a fostu să potu fi folositoru patriei, pe cât me voru servi slabele mele mijloace.

— Fiți siguru că aveți să fiți chematu de a realiză aceste nobile dorințe. Dacă-mi dați voie, imi voi face o plăcere de a stăru și ocupați unu postu demnu de titlurile ce posedeți.

„Titluri pân acuma nu am, Domnule prefectu, am numai buna voință de a dobândi titluri in viitoru.

— Sunteți modestu și asta-i bine; dar nu trebuie să ve micșurați meritele. Sunteți doctoru și in această calitate sunteți in dreptu a cere ca guvernul să ve vie inainte. Măria Sa Vodă sprijine foarte mult pe tinerii cu învățatură, căci ii represintă viitorul.

Costică erā confusu de atăta amabilitate și numai sciă ce se respundă. Elu veșē cu mulțămire conversațiunea schimbându-și obiectul și că prefectul incepù a vorbi cu tatăl seu de sămănături de toamnă, de prețul grăului și de boală de vite. Când eșirē, elu se simți mai mare și credeă singuru că are merite la recunoscința patriei; nu ințelese însă

câteva cuvinte ce șoptise prefectul la urechile tatălui seu în momentul eșirei: Nu uită vorba noastră, cucoane Nastase și poți fi sigur că treaba să face.

Tatăl și fiul mai făcură încă o vizită la cucoana Frosina, ear sara o petrecură la cucoana Ancuța. Peste tot locul, Costică fu primitu cu cea mai mare amabilitate. Toți ilu lăudau, și-i înalțau meritele. Cucoanele cele bătrâne ilu indemnau să mai puie cartea la o parte și să se odihniască de atâta învațatu. În zadar protestă Costică că nu învațase așa de mult; nime nu voiă să-lu creadă. Cum nu eră să studieze și și noapte în șiru de ani îndelungați, pentru a dobândi diploma de doctoru!

Impovoratu de atâta laudă, Costică, găsindu-se sara târziu singuru în camera lui, se întrebă dacă nu cumva eră adevărat tot ce i se spuneă și dacă nu aveă, fără ca singuru să scie, toate meritele ce i se puneau în samă. Amețitu precum eră, elu ajunsu la concludsiunea că este unu omu însemnatu și leganatu în visuri de mărire și de viitoru înfloritu, elu se culcă.

A doa și, ilu vizitară mai mulți tineri cu care fusese împreună la școală în cei ăntei ani ai copilăriei; unul eră scriitoru; altul eră subprefectu, altul militaru, altul nu eră nimicu. Toți ilu felicitară, și lăudară. Unul ilu incredință că Doamna Moftureanu vorbise multu bine de dănsul, suprefectul și și prefectul ilu are bine și toți împreună, că elu este acum la ordinea șilei și că de dănsul se ocupă toată lumea. Abie scăpă de aceștia, Costică alergă la unu amicu de studiu care sfârșise cu câțiva ani înaintea lui, se retrăsese la moșie și din întâmplare

se află în orașu. Costică aveă pentru dănsul multă stimă și se miră cum de lumea ilu șiceă prostu. După cea ăntei bucurie a revederei, Costică și istorisi cu entusiasm primirea ce i se făcuse și se miră cum de amicul seu rămăneă seriosu și păreă a nu împărtăși mulțămirea sa.

— Ești amețitu Costică de atâta succesu, dar prin acestu prologu au trecutu cam toți; ănsă laudele societății nu ținu multă vreme. Pare că vedu de măne cum se spunu cu totul altele de tine.

„Tu ai fostu totdeauna pesemistu, ăirespunse Costică.

— Ai se fii și tu ca mine pre curându. Ah! Dacă ai cunoasce mai bine persoanele ce te laudă astăzi!

„Dar bine ce interesu are lumea să me înalțe?

— Nici unu. N'au ce face și se ocupă de alții. Trebuie să șică de bine sau de rău. La începutu se șice de bine, dar mai pe urmă se șice în genere numai de rău. Pe tine te laudă mai mult decât pe alții, fiindcă aparența e în favoarea ta. Dar n'abi grijă, laudele, fiindu o excepțiune, nu voru ține mult, și-i vei vedă incurându întorcându-se la regula comună. Ie bine sama, Costică, de nu lasă să te orbiască laudele, precum de-a fi mai pe urmă cu nepasare pentru relele ce voru spune de tine, căci strălucirile grabnice, se trecu grabnic, ș'apoi e în natura lucrurilor ca să calomnieze mai mult, tocmai pe celu ce au lăudatu mai mult, aceea este o reacțiune naturală în o societate neocupată. Pentru ca să te poți susține trebuie să ai merite *adeverate*. Puneți

măna pe conștiință și întreabă-te dacă ai macar o umbră de aceste merite?

Lui Costică îi făcure aceste cuvinte o dureroasă impresiune și le puse pe sama pesimismului amicului seu. Nerespunzându la aceasta, conversațiunea trecu la suvenire din vremea de studentu. Când ănsă se intoarse a casă și se află ear sara târziu in camera sa, entusiasmul lui Costică se micșurase. Elu își sprijini capul pe mâni și se puse pe gânduri.

De câte ori, stându sara târziu singuru și pe gânduri, aveà să aibă ideile cele mai contrare despre meritele lui, despre viitoru și despre societatea in care intrase!

Iacob Negruzzi.

STUDII ASUPRA LITERATUREI SPANIOLE.

Lope de Vega și teatrul lui.

V.

Lope Felix de Vega Carpio se născu in Madrid, in 25 Noemvrie 1602, adecă cu 18 zile inaintea lui Shakspeare. Discipulul și amiculu seu Montalvan, care i-a scrisu viața, ne spune că Lope, ăncă copilu, fū unu prodigiū in toată puterea cuvântului. Elu nu aveà decăt doi ani, și dejă vivacitatea și strălucirea ochilor sei dovedeau unu spiritu nemărginitu. La virsta de 5 ani, înțelegeà lătinesce, și făcea versuri spaniole, pe care le dădea camarașilor sei pentru jucării. La 11 sau 12 ani, elu compunea, precum spune însuși, nisce comedii in patru acte foarte scurte. La 14 ani, pe cându se află la școală, perdū petatăl și pe muma sa, și remase sub îngrijirea unor rude care se ocuparē puțin de dēnsul. Nefiindu astfelu sub o privighere de aproape, Lope simți dorința de a călători, și in 1576, insoțitu de unu tovarășu de școală, copilu ca și dēnsul, plecă din Madrid, și ajunse până la hotarele Galiției,

Ănsă osteneala și dorul de familie, pe deoparte; lipsa de mijloace, pe de alta, sill pe amundoi călătorii să se intoarcă la Madrid, unde Lope nu remase multu timp. La 15 ani, elu purcese din nou, ca soldatu, in Portugalia și de acolo in Africa, unde servi sub ordinile marchezului de Santa-Cruz, unul din cei ăntei capitani ai timpului. In 1578, intorcēndu-se earăși la Madrid, intră ca secretaru la episcopul de Avila, unde compuse mai multe egloge și o pastorală, *Jocinto*, in care dădea probe de mari talente și dispozițiuni naturale. Episcopul de Avila ilu trimise la universitatea de Alcala, unde Lope studiă filosofia, teologia, și matematicele, și invăță mai multe limbi streine, intre altele portugheza, franceza și italiana. Unu amoru ilu făcū se părăsiască serviciul episcopului și să intre ca secretaru la unu mare nobilu, unde compuse poemul seu *Arcadia*, in care, după cum se crede, figurează elu însuși, sub numele de *Belardo*, ce fū pentru dēnsul unu feliu de supranume poeticu. Mai târziu ăanse, Lope se reintoarse in casa episcopului de Avila, unde dori să se facă preotu. Dar in 1584, vėdū o tēneră ce-i plăcū și se insurā. Montalvan dice despre dēnsa că „eră frumoasă fără violenție, [spirituală fără pretențiune, virtuoasă fără afectare.“ Fericirea domestică a lui Lope nu finū mult. Intr'o di elu se vėdū arestatu, pentru o causă necunoscută, și aruncatu in inchisoare, unde remase vr'o câteva septămăni după care se esilă de bună voie la Valenția, insoțitu de unu singuru amicu. Acolo femeea sa veneà adese de-lu vedeà pe ascunsu; ănsă osteneala acestoru călătorii, și durerea de a fi despărțită de soțulu ei, ei ruinarē sănătatea. Ea muri in una din aceste tainice intrevederi, in brațele lui Lope, care, lovitu de această pierdere neacceptată, se imbarcā pe flota spaniolă „*Armada invencible*“ in expedițiunea ce regele Filipu II pregăti in contra Engliterei pentru a resbună pe Maria Stuart. Intreprinderea nu isbuti, și Lope spre mângăere compuse, in timpul acestei lungi navigari, poemul seu „*Frumuseța Angelicăi*“ (La hermosura de Angelica), in 20 de cāturi, imitatu după Ariosto. Intorsu in Madrid, Lope se aședă ca secretaru la mai mulți nobili spanioli

ce trăiau în Italia, se folosi de această ocaziune pentru a vizita Neapoli, Parma, Milan, etc. și apoi revenitu în Madrid, se însură de a doua oară, cu o femeie de o rară frumuseță (1590). Din această căsătorie Lope avu doi copii, din care cel mai mare muri la vîrsta de 8 ani, și puțin după aceea perdî și pe femeea sa, de la care  i ramase încă o copilă (1607—1608). Această crudă lovitură, desgustă pe Lope de vi  ta lumească,  i-lu f c  să se intoarc  cu totul spre religiune. Elu se inscrie în ordinulu alu III alu S ntulu Francisu, și în 1609 se f c  preotu,  i f  primitu membru congrega iunei sacerdoților din Madrid.

Lope incepuse a scrie pentru teatru încă din 1590 și în 1609, când compuse tratatul seudespre arta dramatică, elu făcuse dej  483 de comedii *).  ns  din momentul ce intră în via a eclesiastică, elu consacr  toată rem și a  ilelor sale culturai poesiei, educațiunei copiilor sei  i devo iunei. Singura lui distra iune er  o gr dinu  (huertecillo), pe care imaginațiunea lui o m ri   i o infrumuse   după vroin .

În 1630, elu se g si  cu totul singuru, căci b ietul lui imbr i s  cariera militară, fata se mărită,  i o altă copi    naturală, Marcela, intră intr'o monastire. De atunci Lope renun   mai cu desevir re la teatru, pentru care scrisese în timpu de 40 ani, fără a perde nimica din facilitatea  i verva sa prodigioasă. Fiindu de o constitu iune tare  i sănătoasă, Lope ajunse, fără nici o infirmitate, p n  la o virst  destul de inaintit . În 1635, elu av , după cum spune Montalvan, doue suferin e foarte mari, care-lu arunc r  intr'o profundă melancolie. Oara cea de pe urmă se apropiese. După o scurtă boală de câteva  ile, Lope muri în 26 Augustu 1635, în etate de 73 ani. Inmorm ntarea lui f  din cele mai pompoase. Ducele de Sesa, pe care-lu numise Lope esecutoru testamentaru, se ar t  demnu de această probă de incredere. Toate clasele societ  ei, nobili, poporu, poe i, inv  a i, arti ti, inso ir  carul funeraru al poetului.

*) Numer ndu pe acea ce amu terminat'o sept m na aceasta, am compusu,  ice elu, patru sute optu  eci și trei de comedii."

Arte de nuevo de hacer comedias, la fine.

VI.

Lope de Vega f  unu adev ratu fenomenu în istoria literară, nu numai a Spaniei, dar, se poate  ice, a omenirei întregi. Elu întunecă pe toți scriitorii contimpurani. Nu f  gen literaru în care elu să nu fi lasatu urme de nem rginitele sale talente, și de o superioritate necontestabilă. Popularitatea sa er  fără sam nu. Portretul seu se g si  în toate casele; numele seu devenise a a de cunoscutu, inc t ori ce scriere frumoasă, rară, cuvioasă, se atribui  lui, și poporul  ice, ca proverbu : *es de Lope*, ori de câte ori vroia să exprime ceva neobi nuitu,  i afară de propor iunile ordinare. Când e i  elu pe uli e, ferestrele, balcoanele, ușele, se umpleau de curio i, ce se gr m diau s -lu vadă. Străinii ilu căutau ca pe unu lucru esttraordinaru; monarchii ilu priviau cu admira iune  i-lu incarcau de onori. Papa Urban VIII  i scrise cu propria sa mână, numindu-lu cavaleru de Malta  i doctoru în teologie. Poporul ilu numia *fenixul geniilor* (el f nix de los ingenios *),  i Cervantes, vorbindu despre d nsul, se exprimă astfeliu: „Cur ndu după aceea se ivi acestu monstru **) alu naturei, marele Lope de Vega, care se f c  st p nu pe sceptrul monarchiei comice, supuse  i aduse sub domnia sa pe to i autorii de comedii (todos los farsantes),  i umpl  lumea de comedii fericite, convenabile, bine conduse,  i a a de numeroase, inc t cele ce a scrisu elu nu potu inc p  în  ece mii de file...“ (**). În adev ru, dramele lui Lope erau jucate, de pe la finea seculului alu XVI, nu numai pe toate teatrele din Spania, dar și la Neapoli, Milan, Viena, Brusela, Constantinopoli,  i p n  în America.

Numerul comediilor lui, după cum afirmă Montalvan, er  în 1635, de o mie optu sute, scrise toate în versuri, și imp r i te în trei  ile (jorna-

*) Toate comediile lui Lope de Vega, tipărite inainte  i după moartea lui, poartă numele de: *Comedia famosa por (de) el fenix de Espana*, sau *de los ingenios*.

**) *Monstruo de naturaleza*. Cuv ntul *m onstruo* trebuie luat u în  elesul propriu ce are în latinesce de prodigiu, minune, lucru nepomenitu.

***) Prefa a comediilor lui Cervantes, Madrid, 1615.

das). Toate fură reprezentate și numai o mică parte din ele se tipări. Aceasta nu e de mirare, când gândește cineva cu câtă ușurință Lope le compunea. Singuru ne spune că mai mult de o sută nu-i luare decât 24 de oare,

*Pues mas de ciento cu horas veintey quatro,
Pasaron de las Musas al Teatro *)*.

Cătră aceste 1800 de comedii trebuie, să se adăogă și 400 de *Autos sacramentales*, și unu mare numeru de intermedii **).

Ănsă Lope de Vega, așa de aplaudatu și de laudatu, devenitu idolul poporului, unu obiectu de admirațiune și de entusiasm universalu, cădu după moarte intr'o uitare necređută, întocmai ca unu lucaferu care, după ce umple totu pământul de lumina sa, apune, lăsându in urmă o noapte cu atât mai întunecoasă, cu cât rađele lui au fostu mai vii și mai strălucitoare. Causa acestei răpiđi schimbări se înțelege ușor pentru timpul ce urmă imediatu după moartea lui Lope. Toți inimiții lui, cari erau numeroși, se sculară cu gramada in contra acestei glorii neauzite, pe care ei n'o putură atinge nici nimici. Calomnia, mută până atunci, își ridică capul cu îndrăzneală, și atacă cu inverșunare pe acelu ce nu'i mai putea respunde prin geniul seu puternicu, prin nemărginita sa putere creatoare, prin prodigioasa și bogata sa imaginațiune.

Dar de unde vine ca această nedreptate făcută unui mare poetu a ținutu așa de mult și ține

*) Egloga à Claudio.

**) Eată aice lista celorlalte opere alui Lope de Vega: 1) doue poeme epice: *Frumuseța Angelicăi* și *Ierusalimul cuceritu* (Jerusale conquistada); 2) patru poeme mitologice: *Circe*, *Andromeda*, *Filomena* și *Proserpina*; 3) patru poeme istorice: *San-Isidro*, *Dragontea*, *Corona tragică* și *Nuestra Señora de Almuneda*; 4) unu poemu burlescu: *Gatomachia* lupta motanilor); 5) mai multe poeme descriptive sau didactice: *descripcion de la Tapada*, *Magdalena* și *noua arte de a face comedii*; 6) Unu foarte mare numeru de souete, romanțe, ode, elegii, epistole etc. 7) Mai multe opere amestecate de prosă și versuri: *Arcadia*, *Păstorii de Betleemu* (los pastores de Belen) etc. 8) Optu novele in prosă; 9). Mai multe scrieri didactice in prosă, precum prefațe, dedicații, disertațiuni etc. S'a calculatu că toate operele lui Lope de Vega compunu unu numeru de 133,000 de pagine și 21 milioane de versuri.

incă și astăzi? Asta vine de acolo că sunt oameni cari-și inchipuescu că nu pate fi bunu ceea ce-i mult; că unu poetu ce a produsu așa de multe opere, n'a pututu să facă nimica demnu de admirațiune. Această credință rătăcită se manifestase pe când încă trăia Lope, care ăice, vorbindu de detractorii sei: „Ei credu că *mult* este neapăratu rău, in timpul ce *puțin* este fără sminteală perfectu, precum asigură unu poetu care in trei ăile compusese trei versuri. Ănsă se inșală, și ivățații le voru spune că aceeași providență care a făcutu pământuri roditoare, a făcutu și pământuri sterpe, și că finiculu, care in Africa poartă curmale, poartă in Spania numai frunđe*).

VII,

Dar să esaminămu caracterul operelor dramatice a lui Lope de Vega. Nici unu poetu n'a avutu vre odată o imaginațiune mai întinsă și mai fecundă decât dănsul, și aceasta nu pentru că a compusu unu așa mare numeru de comedii, dar pentru că, precum am ăisu, a introdusu o formă dramatică nouă, națională, potrivită geniului națiunii sale, pentru că a sciutu a pune in armonie toate elementele diverse ale poesiei castilane, și a uni împreună grația simplă a cânticelor populare cu tonul epicu, seriosu și solemnu al romanțelor eroice și istorice in cari erau celebrate gloriile, nenorocirile și statornicia patriei sale, a alia pompa descriptivă a romanurilor cavaleresci cu studiul aprofundatu al moravurilor, al caracterelor, ale deosebitelor faze din viața omului; pentru că a fostu in fine capabilu de a lăsa posterității celu mai esactu portretu, cea mai fidelă oglindă a națiunii spaniole. Regi, prinți, nobili, dame mari, studenți, militari, oameni de rëndu, societatea întregă deflează pe dinaintea lui spre a-i descoperi obiceiurile, calitățile, defectele, ideile sale. Cu Lope de Vega, gustul devine mai aspru și mai curatu; bufonăria și indecența sunt cu totul gonite de pe scenă. Imbunătățirile ce elu introduse in alegerea subiectelor, in conduce-

*) *El peregrino en su patria* Prólogo, edițiunea citată, din 1776, tomul V.

rea acțiunii, în dezvoltarea caracterelor, în gruparea metodică a tuturor peripețiilor ce formează nodul principal al interesului dramatic, escluse pentru totdeauna din comedia spaniolă farsele grosolane și monstruoasele creațiuni ale predecesorilor sel. Pline de viață și de situațiuni interesante, de o varietate nemărginită de invențiuni, comediile lui Lope sunt în același timp un moment literar neperitoru, o dovadă vie de cea mai întinsă și mai solidă știință, o școală de învățatură și de morală, unu isvoru de plăcere și de petrecere.

Toate operele dramatice a lui Lope de Vega se poate împărți în trei clase principale:

1) *Comediile de moravuri și de intrigi amoroase* cunoscute de ordinaru în Spania sub numele de *comedii cu mantă și spadă* (comedias de capa y espada). Ele sunt, din toate piesele lui Lope, cele mai originale și mai bine conduse. Poetul zugrăvesce viciile și defectele oamenilor, sau introduce intrigi de amoru și de gelosie, variându totdeauna argumentele sale cu o ușurătate și o abundență de necreșutu. Titlul lor e în genere împrumutatu de la vechi proverburu rimate, ce erau în stare să ațite de la începutu curiositatea și atențiunea spectatorilor, cumu sunt următoarele: *Dacă n'aru vedè femeile* (Si no vieran las mujeres); *A iubì propria sa nenorocire* (Querer su propia desdicha); *Celu mai bunu alcalde (primaru) e regele* (el mejor alcalde, el rey); *Frumoasă urită* (la hermosa fea); *Proastă pentru alții și pricepută pentru sine* (la boba para los otros y discreta para si) etc.

2) *Comediile istorice*. Aceste diferu de cele de'ntëiu, pentruca sunt toate scoase din istoria Spaniei sau a altor popoare. Ele sunt de doue feluri: cele în cari sunt personagele luate dintr'o clasă mai naltă a societății, precum prinți, regi etc, și cari se caracterizează prin unu dialogu seriosu și impunëtoru; cele în care figurează persoane dintr'o clasă inferioară, ce au prin urmare mai puțină elevațiune în conversările lor, unu tonu mai ușoru și mai șagalnicu. Intre cele de'ntëi vomu

cită următoarele: *Lumea nouă descoperită de Cristoforu Columbu* (El nuevo mundo descubierta por Cristóbal Colon), *Roma aprinsă* (Roma abrasada); *Steaoa de Sevilla*, (La Estrella de Sevilla), *Pedeapsa fără resbunare* (El castigo sin venganza), între cele din urmă se deosebesc: *Teodora, Captivii din Algeria* (Los cautivos de Argel), *Omul înțeleptu acasă* etc.

3). *Comediile sacre*. Aceste sunt o icoană fidelă a spiritului religiosu al timpului, și o descriere exactă a moravurilor. Intre ele cea mai însemnată este *Nascerea lui Cristu*. În această clasă intră și numitele *autos sacramentales*, piese alegorice, de o importanță secundară, menite a celebră serbătoarea Santului Sacramentu.

Lope dădù numele de tragedii la câteva din dramele sale. Ânsë ele nu se deosebescu întru nimic de celelalte, fără numai că au unu sfirșitu tragicu; tonul, intriga, caracterul personajelor sunt aceleași.

(Va urmà.)

S. Vărgolici.

POESII.

DESTINUL MEU.

Stam pe-unu virfu înaltu de stâncă
Și 'n prăpastia adâncă
Aruncam a mea privire
Călăuză 'n rătăcire.

Legână din malu în maluri
Jos unu lacu a sale valuri,
Catu în fundu să mi-o oprescu
Și cu cerul mă'ntălnescu.

Priviam cerul de sub mine
Tulburatu de valuri line,
Priviam celu deasupra mea
Și pe elu unu noru pluteă. —

Și uimita mea privire
Află valuri de oprire,
Află valuri pe pământu,
Nori pe ceru purtați de vântu.

CHEEA LEGILOR.

Ințeleptul mi se plânge,
Că nu poate să dislege
A naturei mai adâncă,
Și mai tainica ei lege.

Și eu ridu in al meu sufletu
De 'nțeleapta sa orbire,
Și ilu lasu plecatu la masă,
Și me ducu, unde-i iubire.

Și misterii mai profunde
Aflu, și adâncă lege —
In priviri, și o scrisoare
Ce'nțeleptul n'o 'nțelege.

CÂNTECUL MEU.

Eată mândra primă-vară,
Nu fii tristu, te veselesce! —
O grădină-i al tțeu sufletu,
Unu câmpu vesel, ce'nfloresce! —

In deșertu ea vine eară!
Voiu fi tristu, etern măhuitu;
Nu-i grădină al meu sufletu,
Nu-i câmpu vesel, infloritu.

Și in elu de cresce-o floare,
Cresce numai pe-unu mormentu,
Și e tristă la coloare,
Ca și versul, ce ilu cântu.

NECAZUL MEU.

Asceptat'am eri și ađi,
Să sfirșescu al meu necazu,
Dragostile să-mi adunu,
Stavili inimei să-mi punu;
Și din mințile-mi ușoare
Să rumpu floare după floare.

Asceptat'am eri și ađi,
Și necazul tot pe mäne
Vădu că eară imi remäne
Și-mi urmează pasu de pasu
Ca și eri, așa și ađi.
Este dulce in iubire
A avè nefericire,
Și de-aceea pe necazu
Eu din ąi in ąi ilu lasu.

PERDEREA.

Pe a sa față
Sloiuri de gheață
Riul duceă;
Priviam la ele —
Dilelor mele
Asemeni curgeă.

Riul, viața-mi de patimi plină,
Sloiuri de gheață, inima mea;
Ah! primăvara mândră, senină
S'a dusu cu *dēnsa*, toate cu *ea*.

STEAOA MEA.

Am văđutu alaltăeri
Strălucindu o stea pe ceriu,
Și-am gânditu, că-i steaua mea
Și-am iubit'o pe-aceea stea.

Am văđutu o stea și eri
Nu lucia ea sus pe ceriu,
Pe pământu ea jos lucia,
Și am ąisu, că-i steaoa mea.

Ea nu-i noaptea intre stele,
Căci e ochiul mândrei mele;
Dar la rađa-i lucitoare
Se ascunde-al ąilei soare.

AVEREA MEA.

Că n'am casă, că n'am masă,
Prea puțin de ele-mi pasă;
Cât am mândră de iubit, —
Sunt bogatu și fericitu.

Căci acela ce iubesc,
Are-unu sufletu ce doresce,
Și'ntr'unu sufletu doritoriu
Zacu ascunse mii comori.

* *

Unul floarea și-o doresce,
Altul steaoa de pe ceriu;
Și in vana lor dorință
Sufăru patimi și dureri.
— Ai ruptu floarea, vestejesce;
Steaoa nu poți s'o ajungi,
Și prin vana ta dorință
Lângă patimi, pui căință
In locu dorul să alungi.

* *

Lumea vėdu ș'ades gāndescu
Cum de-mi place ș'o iubescu — ?
Ea pe mine mē uresce,
Cu rēu binele-mi plātesce.

Ear mē'ntorecu și ear gāndescu:
Trebuie lumea să iubescu,
Căci ce-ar fi atunci de mine,
Pentru rele să-mi dea bine ?

* *

Traiu-mi noru, viața noru
Și n'am aripi ca să sboru,
Să lasu chinu, să lasu amaru
Aripi n'am — ah, in zădaru!

SUFLETUL MEU.

Să asamēnu al meu sufletu
Cu'nstelatul ceriu —
Nu-i sēninu și'n locu de stele
Zacu in elu dureri.

Să-lu asamēnu cu o rață
Frântă de pe soare —
Doru-i patimă cumplită,
Flacăr' arțetoare.

Să-lu asamēnu c'unu câmpu mândru
Veselu in floritu —
De speranță și iubire
E elu pustiitu.

Nu-i câmpu mândru, nu-i nici rață
Nici ceru instelatu —
Unu cursu tainicu de durere-i
De doru tulburatu.

* *

Am intorsu a viețe-mi file
Și-am aflatu in ele țile
Și cu nouru și cu soare,
Și-am țisu: vremea-i schimbătoare.

Și-am făcutu filosofie
Oare mănecum să fie?
Și am țisu in gāndul meu:
Poate fi timpu bunu și rēu.

Timpu frumosu, ceru auritu
De-oiu iubi ș'oiu fi iubit;
Ne iubit de voiu iubi,
Nori pe ceru-mi mări oru fi.

CORESPONDENȚĂ.

D-lui *Gil.* Bucuros, la ocașione. — Pentru ce păstrați anonimul și cătră redacțiune?

D-lui *S. H. M.* Din toate poesile adunate, numai cea de pe urmă (No. 12) s'a decisu a se publică. Nu sciu dacă aceasta s'ar potrivu cu propunerea D-voastre?

D-șoarei *M. B. Roman.* De și amu fi doritu, totusi ne pare rēu. . . .

Red.